

DĖL KONKURSO

Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos Asmenų aptarnavimo ir teisės taikymo skyriaus specialistai susipažino Jūsų paklausimu ir, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 6 straipsnio 20 punkto suteikta teise, konsultuoja darbo įstatymų vykdymo klausimais.

Darbo kodekso 101 straipsnis „Konkursas“ numato, kad konkurso būdu gali būti skiriama į vadovaujančių darbuotojų ir specialistų pareigas, taip pat tokias pareigas, kurias gali eiti asmenys, turintys tam tikrų gebėjimų arba kuriems keliami ypatingi intelekto, fiziniai, sveikatos ar kiti reikalavimai. **Konkursinių pareigų sąrašą ir konkursų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei iš kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose tvarką nustato Vyriausybė, išskyrus įstaigas, kuriose konkursines pareigas ir konkursų tvarką nustato specialūs įstatymai.** Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 301 patvirtino „Konkursinių pareigų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose sąrašo nustatymo ir konkursų pareigoms, įtrauktoms į konkursinių pareigų sąrašą, organizavimo tvarkos aprašą“. Šio Aprašo 1 punkte, vadovaujantis Darbo kodekso 101 straipsnio 2 dalimi, nustatytas konkursinių pareigybių sąrašas, prie kurių yra priskirti įmonės, įstaigos vadovas; įstaigos vadovo pavaduotojas; įstaigos struktūrinio padalinio vadovas; įmonės vyriausiasis buhalteris (buhalteris) ir kt. **Sprendimą skelbti konkursą priima įmonės savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos ar įstaigos steigėjo vadovas, kai skelbiamas konkursas įmonės, įstaigos vadovo pareigoms ir įmonės, įstaigos vadovas, kai skelbiamas konkursas kitoms konkursinių pareigų sąraše nustatytoms pareigoms užimti.**

Šis nutarimas netaikomas iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamoms valstybės ir savivaldybių įstaigoms, kuriose konkursines pareigas ir konkursų organizavimo tvarką nustato specialūs įstatymai, kaip tai numatyta Aprašo 3 punkte. Šio nutarimo nuostatos taip pat netaikomos nevalstybinėms bei privačioms įstaigoms ir organizacijoms. Konkursinių pareigų sąrašus ir konkursų nuostatus šiose įstaigose ir organizacijose tvirtina darbdavys arba jo įgaliotas asmuo, **atsižvelgdamas į darbuotojų atstovų nuomonę.**

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. 301 patvirtinto „Konkursinių pareigų valstybės ir savivaldybių įmonėse, iš valstybės, savivaldybių ir valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamose valstybės ir savivaldybių įstaigose sąrašo nustatymo ir konkursų pareigoms, įtrauktoms į konkursinių pareigų sąrašą, organizavimo tvarkos aprašo“ ketvirtame skirsnyje „**Komisijos sudarymas ir pretendentų atranka**“ numatyta, kad Jeigu bent vienam pretendentui išsiunčiamas šio Aprašo 14 punkte nurodytas pranešimas apie dalyvavimą pretendentų atrankoje, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo konkurso paskelbimo sudaroma komisija. **Komisija sudaroma konkursą organizuojančių įmonės, įstaigos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos ar įmonės, įstaigos vadovo tvarkomuoju dokumentu, kuriuo turi būti paskirti komisijos pirmininkas, kiti komisijos nariai ir komisijos sekretorius.** Komisijos narys gali būti pakeistas ir pretendentų atrankos dieną. Aprašo 17 punkte numatyta, kad komisijos narių negali būti mažiau kaip trys. Komisijos nariu turi būti paskirtas šio Aprašo 9 punkte nurodytas asmuo, kuriam pateikiami dokumentai, arba personalo tarnybos vadovas. **Jeigu konkursą organizuojančioje įmonės, įstaigos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančioje institucijoje ar įmonėje, įstaigoje yra darbuotojų atstovai (profesinė sąjunga ar darbo taryba), vienas iš komisijos narių skiriamas jų teikimu.**

Vadovaujantis išdėstyta teigtina, kad komisijos veikloje turėtų dalyvauti darbuotojų atstovas, skiriamas įmonėje, organizacijoje veikiančios **profesinės sąjungos** arba darbo tarybos **teikimu.**

Įstaigos, organizacijos vadovas, atstovaudamas darbdaviui esant teisiniams darbo santykiams, ne tik privalo nepažeisti savo kompetencijos, bet ir darbdavio teisinio subjektiškumo, apibrėžto tam tikruose įstatymuose ir darbdavio veiklos dokumentuose. Įgyvendindami savo teises bei vykdydami pareigas, darbdaviai, ir jų atstovai turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles bei veikti sąžiningai, laikytis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principų. Draudžiama piktnaudžiauti savo teise.

Pažymėtina, kad Valstybinė darbo inspekcija pagal jos veiklą reglamentuojančių norminių teisės aktų nuostatas, neturi įgaliojimų spręsti klausimų susijusių su profesinių sąjungų veikla, struktūriniais

pasiskirstymais, atstovavimu, derybų vedimu bei sutarčių ir susitarimų su darbdaviais ir jų organizacijomis sudarymu, kuriuos apsprendžia Profesinių sąjungų įstatymas.

Profesinių sąjungų įstatymo 22 straipsnyje „Profesinių sąjungų dalyvavimas sprendžiant darbo ginčus įstatymų nustatyta tvarka“ numatyta, kad ginčus, kilusius tarp profesinių sąjungų ir darbdavio dėl įstatymų ar sutartimis numatytų pareigų ir prievolių nevykdymo, nagrinėja teismas.

Nesutarimai tarp darbuotojo ir darbdavio dėl darbo įstatymuose, kituose norminiuose teisės aktuose, darbo ir kolektyvinėje sutartyje nustatytų teisių ir pareigų įgyvendinimo, nagrinėjami Darbo kodekso XIX skyriuje „Individualus darbo ginčas“ nustatyta tvarka. Aprašo 27 punkte numatyta, kad dalyvavęs pretendentų atrankoje, bet nelaimėjęs konkurso pretendentas gali apskųsti konkurso rezultatus ir komisijos sprendimą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka teismui.

Asmenų aptarnavimo ir teisės taikymo skyriaus specialistų nuomonė teismams neprivaloma.

Asmenų aptarnavimo ir teisės taikymo
skyriaus vyriausiasis darbo inspektorius

Romas Einikis